

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Od Jezusa Chrystusa do O.J. Simpsona – słynne procesy w dziejach ludzkości - wykład, PG_00134594						
Kierunek studiów	Kryminologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć fakultatywnych		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Prawa i Administracji -> Katedra Historii Prawa						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Jacek Wałdoch				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	20.0	0.0	0.0	0.0	0.0	20
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	20		0.0		30.0	50
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z najważniejszymi i najbardziej symbolicznymi procesami sądowymi w dziejach świata od starożytności po czasy współczesne oraz ich wpływem na rozwój prawa, kultury prawnej i świadomości społecznej. Zajęcia mają na celu ukazanie, jak konkretne postępowania sądowe odzwierciedlały przemiany cywilizacyjne, polityczne i moralne swoich epok, a także w jaki sposób kształtowały standardy sprawiedliwości, praw człowieka i mechanizmy władzy sądowniczej. Przedmiot rozwija umiejętność analizy procesów w kontekście ich tła społecznego, politycznego i prawnego, a także krytycznej oceny działań uczestników postępowań sędziów, oskarżonych, obrońców i opinii publicznej.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[KRYML3_K01] Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, a także rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz konieczności poszerzania kompetencji i kwalifikacji zawodowych, jak również doskonalenia umiejętności		
	[KRYML3_U02] Potrafi analizować zjawiska społeczne oraz brać udział w debacie, przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska, a także dyskutować o nich z wykorzystaniem specjalistycznej terminologii. Potrafi dostrzegać i analizować dylematy moralne i prawne w pracy zawodowej.		
	[KRYML3_W03] Posiada zaawansowaną wiedzę oraz rozumie fakty, teorie, metody i złożone zależności dotyczące wybranych zjawisk związanych z problematyką czynu zabronionego, w szczególności kluczowych zjawisk społecznych i psychologicznych istotnych dla kryminologii, a także ich społeczne, psychologiczne i kulturowe uwarunkowania.		
	[KRYML3_W02] W zaawansowanym stopniu zna terminologię oraz kluczowe pojęcia z zakresu kryminologii, prawa oraz nauk pokrewnych, w zakresie związanym ze studiowanym kierunkiem.		

Wprowadzenie: Proces jako zjawisko społeczne i kulturowe

- Funkcja procesu sądowego w historii
- Proces jako narzędzie sprawiedliwości, represji i spektaklu

Proces Jezusa z Nazaretu

- Kontekst religijny, polityczny i prawny
- Rola Sanhedrynu, Poncjusza Piłata i prawa rzymskiego
- Dziedzictwo procesu w kulturze prawnej Zachodu

Proces Sokratesa

- Demokracja ateńska a wolność słowa i filozofii
- Oskarżenie o bezbożność i demoralizację młodzieży
- Obrona filozofa jako manifest postawy obywatelskiej

Proces Joanny d'Arc

- Zderzenie wiary, polityki i prawa kościelnego
- Rola inkwizycji i procesów o herezję
- Rehabilitacja i jej znaczenie dla świadomości zbiorowej

Proces Galileusza

- Nauka a doktryna Kościoła
- Mechanizmy cenzury i kontroli myśli
- Znaczenie dla wolności badań naukowych

Procesy czarownic (np. Salem, Würzburg)

- Histeria społeczna i konstrukcja innego
- Prawo dowodowe i zeznania wymuszone
- Mechanizmy społecznego wykluczenia i strachu

Proces Alfreda Dreyfusa

- Antysemityzm, nacjonalizm i manipulacja dowodami

	• Siła opinii publicznej i rola mediów (Jaccuse! Zoli) • • Konsekwencje dla systemu sprawiedliwości Procesy norymberskie • • Sprawiedliwość międzynarodowa i rozliczenie zbrodni wojennych • • Nowe kategorie prawne: zbrodnie przeciwko ludzkości • • Kontrowersje: zemsta czy sprawiedliwość? Proces Eichmanna w Jerozolimie • • Pojęcie banalności zła (Hannah Arendt) • • Prawo a pamięć zbiorowa • • Problem jurysdykcji i legalności Proces Nelsona Mandeli (Rivonia Trial) • • Walka z apartheidem a mechanizmy prawne opresji • • Przemówienie obronne jako manifest wolności • • Rola sądu w systemach niedemokratycznych Sprawa O.J. Simpsona • • Proces jako spektakl medialny • • Rasizm, uprzedzenia i opinia publiczna • • Kryzys zaufania do systemu sprawiedliwości Podsumowanie: Proces sądowy jako zwierciadło epoki • • Czego uczą nas historyczne procesy o naturze prawa i sprawiedliwości? • • Czy proces może być sprawiedliwy w społeczeństwie podzielonym?						
Wymagania wstępne i dodatkowe							
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table><tr><td>Sposób oceniania (składowe)</td><td>Próg zaliczeniowy</td><td>Składowa oceny końcowej</td></tr><tr><td>jakość</td><td>51.0%</td><td>100.0%</td></tr></table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	jakość	51.0%	100.0%
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej					
jakość	51.0%	100.0%					

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Douglas Linder, <i>The Trial of Socrates</i> University of Missouri-Kansas City Law School (wybrane fragmenty dostępne online) Maxwell Anderson, <i>Judyta i Holofernes. Proces Joanny d'Arc</i> dramat ukazujący proces w ujęciu literackim i psychologicznym Norman Mailer, <i>Ewangelia według Syna</i> kontekst procesu Jezusa Chrystusa z perspektywy kulturowej Hannah Arendt, <i>Eichmann w Jerozolimie. Rzec o banalności zła</i>, Znak, Kraków klasyczna analiza polityczno-psychologiczna Marcin Zaborski, <i>Zabić, nie zabić. Historia procesu O.J. Simpsona</i>, Wydawnictwo Czarne reportaż historyczno-sądowy Marek Andrzejewski, <i>Procesy pokazowe. Między sprawiedliwością a propagandą</i>, Scholar, Warszawa Peter Burke, <i>Historia i teoria sądów publicznych</i> analiza funkcji procesów sądowych jako spektakli społecznych
	Uzupełniająca lista lektur	Tomasz Kozłowski, <i>Nieznany nurt. Historia procesów politycznych w PRL</i>, IPN Philippe Charlier, <i>Ciała nie kłamią. Sekrety zbrodni i słynnych śledztw w dziejach</i>, Znak Paweł Wiliński, <i>Prawo do rzetelnego procesu sądowego w Konwencji Praw Człowieka</i> Mirosław Wyrzykowski (red.), <i>Granice władzy sądenia</i>, Wolters Kluwer Robert Ferguson, <i>Inferno: An Anatomy of American Punishment</i>, Harvard University Press Wybrane artykuły z portalu Famous Trials (https://famous-trials.com), red. Douglas O. Linder
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	-	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.